

Motion till riksdagen 2024/25:3433

av Tony Haddou m.fl. (V)

med anledning av prop. 2024/25:176 Anpassning av svensk rätt till den reviderade VIS-förordningen

1 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen avslår samtliga föreslagna sänkningar av åldersgränser för upptagande av biometriska data till sex år.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det är viktigt att VIS-systemet används på ett icke-diskriminerande sätt och tillkännager detta för regeringen.

2 Inledning

Propositionen innehåller förslag på lagändringar till följd av en EU-förordning som antogs i juli 2021. Förordningen syftar till att reformera informationssystemet för viseringar (VIS). VIS är ett EU-gemensamt informationssystem för utbyte av information mellan medlemsstaterna om viseringar för kortare vistelse, som också brukar benämnas Schengenviseringar.

Ändringarna innebär bl.a. att VIS-systemet också ska innehålla uppgifter om viseringar för längre vistelse, som i svensk rätt benämns nationella viseringar, och om uppehållstillstånd. Dessutom kommer åtkomsten till VIS-systemet för brottsbekämpande myndigheter att förbättras.

Förordningen är direkt tillämplig och gäller som lag i Sverige. Den ska börja tillämpas fullt ut vid ett datum som kommissionen ska fastställa. I propositionen föreslår regeringen de lagändringar som behövs för att anpassa svensk rätt till EU:s reviderade regelverk om VIS-systemet.

Förslagen handlar om att det ska tydliggöras i vilka situationer en utlänning är skyldig att låta sig fotograferas och lämna fingeravtryck för att en kontroll mot systemet ska kunna genomföras, att en skyldighet att låta sig fotograferas och lämna finger-

avtryck ska införas i ärenden om nationell visering, samt hur personuppgifterna ska behandlas och hur regelverket ska förhålla sig till annan reglering om behandling av personuppgifter. Lagändringarna föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

3 Sänkta åldersgränser och risk för diskriminering

Förslagen i propositionen får kritik från flera remissinstanser. Centralt i den samlade kritiken är det som framförs av Uppsala universitet om att det vid anpassning av svensk rätt till en EU-förordning är viktigt att inte överimplementera, utan lojalt följa EU-rätten. Regeringen föreslår i propositionen att åldersgränserna för att ta biometriska uppgifter i flera fall ska sänkas från nuvarande 12 år till 6 år. Förslagen följer inte av förordningsändringen utan är exempel på den typ av överimplementering som Uppsala universitet beskriver och får kritik från bl.a. Barnombudsmannen för bristande bakomliggande analys och motivering av en så pass långtgående lagändring. Vänsterpartiet delar den bedömningen.

Riksdagen bör avslå samtliga föreslagna sänkningar av åldersgränser för upptagande av biometriska data till 6 år. Detta bör riksdagen besluta.

Diskrimineringsombudsmannen påpekar att det är viktigt att VIS-systemet används på ett icke-diskriminerande sätt och att diskrimineringslagens (2008:567) tillämpningsområde utvidgas så att offentlig verksamhet fullt ut omfattas av lagens förbud mot diskriminering och att uppföljning därmed kan göras av myndigheternas användning av VIS-systemet. Vänsterpartiet instämmer i den synpunkten.

Det är viktigt att VIS-systemet används på ett icke-diskriminerande sätt. Detta bör riksdagen ställa sig bakom och ge regeringen till känna.

Tony Haddou (V)

Hanna Gunnarsson (V)

Maj Karlsson (V)

Karin Rågsjö (V)

Jessica Wetterling (V)

Lotta Johnsson Fornarve (V)

Guðrún Nordborg (V)

Håkan Svenneling (V)